— Яке щастя, коли тебе доглядає гарненька жіночка…

Коли він уперше прошепотів ці слова, вона вирішила, що не розчула і вилаяла себе. Хіба ж компліментом можна замінити хрипіння пацієнта? Якщо несвідома часточка її розуму знову зіграє з нею таку штуку, вона піде на консультацію до психоаналітика. І мови не може бути про те, щоб її комплекси заважали їй працювати! Досить того, що вони заважають їй жити…

У подальші години, щойно серед обов'язків випадала якась мить, незадоволена собою Стефанія пробувала реконструювати те, що справді сказав хворий з палати 221. Початок фрази начебто правильний — яке щастя, коли тебе доглядає — кінця вона не розчула. Гарненька жіночка? Ніхто ніколи не вважав Стефані гарненькою жіночкою. І правильно, подумала вона.

Виходячи з лікарні Сальпетрієр, молода медсестра так і не знайшла відповіді. Вона замислено ступала під небом, укритим грозовими, майже чорними хмарами, між мурами, що стрімко підносилися високо вгору; прокладені внизу їх проспекти, обсаджені хирлявими акаціями, здавалися пласкими й порожніми. Вона мешкала в готельці в китайському кварталі в південній частині Парижа, кварталі сіро-зелених стін і червоних вивісок. На вулицях, якими ходили азійці, вона видавалася собі громіздкою серед цих мініатюрних, делікатних жінок, цих швидкісних мурашок, які повністю віддавалися роботі. Серед цих ґраційних силуетів надмірним видавався не лише її зріст — нормальний, а й округлі форми.

Увечері, нездатна зосередитися на програмах, що їх вивергав телевізор, вона відкинула пульт і подумала, що її зациклені ість є підозрілою.

"Яке щастя, коли тебе доглядає гарненька жіночка!" Бідолашна Стефані, ти намагаєшся знайти одну фразу за іншою, бо завдяки цьому можеш повторити ту, що тобі сподобалась; тоді як її він таки не вимовив. Тож насправді ти нічого не з'ясовуєш, ти просто пережовуєш, собі лестиш і себе причепурюєш.

Після цього вона влаштувала велике прання — що завжди приносило їй полегшення — і взялася за прасування "запізнілої білизни". Натрапивши на радіопередачу, де без кінця передавали пісні її дитинства, вона підсилила звук і, розважаючись, розмахувала паруючою праскою та горлала приспіви, що зринали в пам'яті. Опівночі, випрасувавши кілька стосів одягу і наспівавшись так, що паморочилось у голові, а під повіками танцювали зорі, вона лягла спати заспокоєною, вважаючи, що все забула.

Проте наступного дня, переступаючи поріг палати 221, вона тремтіла.

Врода цього чоловіка її хвилювала.

Карл Бауер видряпувався з шокового стану після тижневого перебування у відділенні інтенсивної терапії. Оскільки його хребет зазнав ушкоджень в автомобільній аварії, лікарі сумнівалися, чи зможе він одужати; стверджувати це вони не могли, тож стимулювали його нерви, визначаючи обширність уражень.

І хоча він лежав під ковдрою, а очі затуляла пов'язка, все, що залишалося від його обличчя й тіла, зворушувало Стефані. Передусім його руки, видовжені елеґантні руки чоловіка, з овальними, майже перламутровими нігтями, створені для того, аби брати цінні предмети чи пестити волосся… А ще — його кольори, смаглявість шкіри, золотавість волосинок, що притінювали його сухорляві м'язи, лискуча чорнота кучерів. І вуста, настільки чітко окреслені й виразні, такі принадні… Особливо його ніс, схожий на лезо з плоті, чіткий, міцний,

наявний, звабливий, мужній настільки, що Стефані не могла дивитися на нього і не відчувати лоскоту внизу живота.

Він був високий. Навіть простертий. З підвалу довелося дістати спеціальне ліжко, на яке його поклали. Незважаючи на непорушність та інтубаційні рурки, його зріст уражав Стефані, яка вбачала в тому завершеність переможної чоловічої сили.

"Він так мені подобається, що паморочиться в голові. Якби він був негарним, я не перекрутила б його слів учора".

Сьогодні вона нашорошить вуха, щоб добре розчути. Доки вона дозувала для нього вливання, рахувала піґулки, він прокинувся й відчув чиюсь присутність.

— Ви тут?

— Добридень, мене звуть Стефані.

Крила його носа затремтіли. Користуючись його непорушністю, Стефані роздивлялась його ніздрі, які, як не дивно, жили власним життям.

— Ви були тут учора вранці?

— Так.

— Я щасливий, що ви тут, Стефані.

Його вуста розквітли в усмішці.

Стефані аж заніміла, вражена тим, що неймовірно страдаючій, тяжко пораненій людині вистачає делікатності розсипатись у подяках. Цей пацієнт був зовсім несхожим на інших.

"Можливо, саме це він і сказав мені вчора, — подумала вона, — щось приємне, дивовижне. Авжеж, напевно, так воно й було".

Заспокоївшись, вона підтримала розмову, жваво теревенячи про всілякі дрібниці, про передбачене лікування і планування його дня, про те, що завтра його зможуть провідати. Після десятихвилинного базікання Стефані вирішила, що нормальну поведінку щодо нього відновлено. Тож просто знерухоміла, коли він вигукнув:

— Яке щастя, коли тебе доглядає гарненька жіночка…

Цього разу вона була певна, що почула. Ні, вона ж не божевільна. Ті самі слова, вчора й сьогодні. І звертався він до неї.

Стефані нахилилася над Карлом, щоби перевірити вираз його обличчя: його риси виявляли сласне задоволення, що підтверджувало його заяву; його вуста набубнявіли, наче перса; здавалось, йому приємно дивитися на неї, попри перев'язані очі.

Що ж робити? Вона була не в змозі продовжувати розмову. Відповісти на його комплімент? Що ж іще він додасть? І куди все це їх приведе?

Захлюпнута хвилею подібних запитань, вона вибігла з палати.

А опинившись у коридорі, розридалась.

Побачивши її на підлозі, Марі-Терез, чорношкіра колега з Мартініки, допомогла їй підвестися, сунула в руку носову хустинку, а потім відвела

подалі від людей, у комірчину, що служила складом для перев'язкового матеріалу.

— Ну ж бо, голубонько, що трапилось?

Несподівана ніжність лише подвоїла горе Стефані, яка ридала на округлому плечі своєї колеги; вона не затихла б, якби її не втихомирив запах ванілі, яким пахла шкіра Марі-Терез і який нагадав їй щасливі миті дитинства, дні народження у бабусі й дідуся чи йогуртові вечірки у сусідки Емми.

— Звідки таке велике горе?

— Сама не знаю.

— Через роботу чи приватне життя?

— Через те і те, — поскаржилась Стефані, сьорбаючи носом.

Вона голосно висякалась, аби приховати розгубленість.

— Дякую, Марі-Терез, мені вже набагато краще.

І хоча решту дня її очі залишались сухими, їй не стало краще, тим паче, що вона не розуміла причини свого плачу.

У свої двадцять п'ять Стефані, яка вивчилася і стала медсестрою, себе знала зовсім мало. Чому? Тому що сама собі не довіряла, — ставлення, успадковане від матері, яка не дивилася на свою доньку прихильно. Хіба вона могла наділяти себе якоюсь значущістю, якщо особа, котра народила її на світ і мала б любити, її гудила? Леа справді не вважала доньку ні гарною, ні розумною, і ніколи не соромилася цього казати; заявляючи про це, вона щоразу додавала: "Що ж ви хочете, не

можна тільки через те, що ти матір, не виявляти проникливості!" Материнські погляди, хай частково і змінені, позначили погляди дочки. Якщо в плані розуму Стефані її глум подолала — тоді як Леа, не маючи ніякого диплома, далі продавала одяг, Стефані зуміла закінчити середню школу і здобула парамедичну освіту, — натомість у тому, що стосувалося пластики, вона стійко сприйняла материні естетичні канони. Оскільки вродливою вважалася жінка, подібна до Леа — тоненька, з вузькими стегнами та округлими грудьми, то Стефані до вродливих не належала; вона радше входила — матір часто це повторювала — в категорію повнотілих погануль. У неї дванадцять зайвих кілограмів, тоді як різниця у зрості між ними становить усього сім сантиметрів!

Отже Стефані щоразу відкидала пропозиції Леа, спрямовані на те, "щоби прибратися", побоюючись додати смішне до смішного. Переконана, що мережива, шовкові тканини, коси, шиньйони, кучері, оздоби, браслети, прикраси для вух чи кольє на ній можуть виглядати настільки шокуючими, як на травесті, вона знала, що фізіологічно вона жінка, але не вважала себе більш жіночною, ніж будь-який чоловік. Біла блуза та білі штани її влаштовували, а повісивши їх у роздягальні в лікарні, вона одягала хіба що їхній еквівалент — чорний або темно-синій, а ортопедичні сандалі міняла на великі білі кросівки.

Що ж виникло в палаті 221? Радість чи безнадія? Радість від того, що тебе вважають гарненькою? Безнадія від того, що такою ти є лише для сліпого?

Насправді цей сплеск емоції — вона зрозуміла це, ховаючись під покривалом, — був зумовлений шоком: ці слова відсилали Стефані на ринок спокуси, на ту простору, осяяну сонцем площу, де жінки подобаються чоловікам, вона ж бо гадала, що її відтіля вилучено, і жила обіч, вирішивши не провокувати ні закоханих поглядів, ні освідчень. Стефані була впорядкованою молодою жінкою, якщо впорядкованим можна назвати когось, хто ніколи не знав безладу. Строга через свій комплекс, вона ні на що не зважувалась, уникала свят, барів і нічних

клубів. Звісно, траплялося, що дивлячись фільм або читаючи роман, вона мріяла про сентиментальний зв'язок, хоч і усвідомлювала, що це лише фантазм. У житті такого не буває.

"У будь-якому разі, не в моєму".

Як якась старенька, що звикла до життя на пенсії, вона бачила себе спокійною, поза будь-якою досяжністю, наділеною мертвим або майже мертвим тілом, аж тут слова про її шарм порушили її спокій, це було неочікувано, різко, жорстоко.

Йдучи наступного ранку на роботу, вона вирішила: якщо Карл візьметься за своє, вона його осмикне.

Рутинна робота в лікарні заповнювала її життя. Пройшовши крізь браму Сальпетрієр, яку охороняли наче вхід до військової казарми, вона вступала в інший світ — у місто серед міста, своє місто. В загорожі, яка своїми високими мурами захищала це медичне містечко, було все: газетний кіоск, кав'ярня, каплиця, аптека, їдальня, соціальні служби, адміністративні кабінети, зали засідань, на додачу численні будівлі, присвячені різним патологіям; у саду стояли лави для тих, хто втомився від прогулянки, кілька квітників виставляли напоказ свої квіти, пташки стрибали по траві; пори року минали там, як деінде, зима насипала снігу, літо забезпечувало спеку; свята позначали плин часу, новорічна ялинка, ніч на Івана Купала; люди приходили сюди народжувати, одужувати, помирати, тут інколи можна було зустріти знаменитостей. Мікрокосмос у мегаполісі. Стефані тут не просто існувала, вона відкривала свою потрібність. Години її дня були чітко підігнані, скріплені необхідністю надавати допомогу, візитами, походами до санчастини, вимірюванням температури: звідки ж у неї могла виникнути потреба в іншому житті, що плинуло б деінде?

Відчуття того, що ти приносиш користь, породжувало в неї гордість, яка компенсувала те, чого бракувало. "У мене немає часу думати про

себе, у мене надто багато роботи", повторювала вона собі, як тільки відчувала свою самотність.

— Добридень, Стефані, — сказав Карл, усміхаючись, тоді як щойно ввійшовши, вона не промовила ні звуку.

— Доброго дня. Сьогодні ви нарешті зможете прийняти відвідувачів.

— Я цього боюся.

— Чому? Це вас не тішить?

— Буде жарко!

— Тобто?

— На ваш погляд, буде навіть кумедно. Для них чи для мене — трохи менше.

— Хто такі вони?

— Ви не здогадуєтесь?

— Ні.

— Тоді потерпіть, ви побачите цілий спектакль.

Стефані вирішила облишити цю тему і взялася до роботи.

Він усміхався.

Що більше вона клопоталася довкола ліжка, то ширшою ставала його усмішка.

Хоча вона й присягнула, що не ставитиме запитань, все ж не стрималась і вигукнула:

— Чому ви так усміхаєтеся?

— Мною опікується гарненька жіночка…

— Звідки вам знати? Ви ж мене не бачите!

— Я вас чую і відчуваю.

— Прошу?

— З вашого голосу, ваших жестів, з повітря, яке переміщується від ваших рухів, а надто з вашого запаху я вловлюю, що ви гарна жінка. Я в цьому впевнений.

— Базікало! А якщо в мене бородавка на носі чи фіолетова пляма?

— Мене це здивувало б.

— Перевірте!

— Гаразд: у вас є бородавка на носі?

— Ні.

— Фіолетова пляма?

— Теж ні.

— Отож бо! — вигукнув він, радіючи, що виявився правим.

Стефані розсміялась і вийшла.

На відміну від учорашнього, вона віднайшла свою природну життєрадісність і весь день була в доброму настрої.

Після обіду, коли вона по черзі виконувала свої обов'язки в одній за одною палатах, їй стало зрозуміло, що Карл мав на увазі. У кімнаті очікування сім молодих жінок, одна краща за іншу, з ненавистю дивились одна на одну; можна було подумати, що манекенниці чекають на кастинг. Жодна не мала офіційного зв'язку з Карлом, хіба що висока, яскрава, рудоволоса, котра, похизувавшись перед старшою медсестрою титулом "екс-дружини", дістала першість. Решта шість — коханки — тільки знизали плечима, глянувши їй услід, і знову взялися зневажливо роздивлятись одна одну. Чи ж вони лише тепер дізналися про своє існування? Були вони коханками по черзі чи одночасно?

Стефані намагалась перетнути хол якомога частіше, але своєї цікавості так і не вдовольнила. Вставши зі стільця, щоб іти до Карла, вони виконували однаковий маневр: ступивши в коридор, миттєво забували про свій похмурий вигляд, на обличчі проступала тривога, очі наповнювалися слізьми, в руках бгалася хустинка. Оце так актриси! До речі, коли ж вони грали? Коли опановували себе перед іншими, чи коли, тремтячи, підходили до свого коханця? Чи ж бодай колись вони бувають щирими?

Остання зайшла в кімнату о шістнадцятій годині, а за мить вибігла відтіля, голосячи:

— Він помер! Господи, він щойно помер!

Стефані кинулась у палату, підбігла до ліжка, вхопила руку Карла, щоб поміряти пульс, глянула на екрани і вигукнула:

— Замовкніть! Він заснув — тільки й того! Попередні візити його виснажили. В його стані…

Коханка сіла, стиснувши коліна, немовби це могло її заспокоїти. Покусала довгий і червоний ніготь великого пальця, а тоді вибухнула лайкою:

— Негідниці, вони зробили це навмисне! Вони його виснажили, щоб мені не залишилося нічого.

— Послухайте, мадемуазель, перед вами чоловік, який потрапив у страшну аварію, ви, схоже, цього не усвідомлюєте. Ви думаєте лише про себе та про своїх суперниць, це непристойно!

— Вам тут платять за те, що ви його доглядаєте, чи за те, щоби ви читали нам лекції з моралі?

— За те, що доглядаю. Тож прошу вас вийти.

— Ідіть до дідька! Я прочекала чотири години.

— Гаразд. Тоді я кличу охорону.

Манекенниця з буркотінням поступилася перед погрозою і пішла, похитуючись на високих підборах туфель на платформі.

Глибоко в собі Стефані кинула їй "Сучка!" і присвятила себе Карлу: підняла вище ліжко, збила подушки, перевірила крапельницю, зовсім не сердячись, що знову ним заволоділа.

— Нарешті, я можу працювати, — зітхнула вона.

Їй ні на мить не спало на думку, що вона щойно відреагувала, як жінка, що ревнує.

Наступного дня Карл зустрів її з усмішкою.

— То ви вчора таки розважились?

— Що ж такого кумедного тут було?

— Те, що цим жінкам, які палають взаємною ненавистю, довелося терпіти одна одну. Чесно кажучи, я шкодую, що був тут, а не в холі. Чи ж вони не повидирали одна одній волосся?

— Ні, але кімнату очікування перетворили на морозильну камеру. Чи ви чули, як я відіслала останню?

— Останню? Ні. А хто був після Дори?

— Чорнявка на височенній платформі.

— Саманта? Шкода, я хотів би її побачити.

— Ви не могли.

— А що зі мною сталося?

— Ви заснули! Вона подумала, що ви померли.

— Саманта завжди перебільшує.

— Саме це я й дозволила собі їй сказати.

Доки вона ним опікувалася, тисячі запитань роїлися в її голові. Котра з шести коханок була теперішньою? Чи ж він якусь любив? Чого він чекає від жінки? Чи ж він перестрибував від однієї до іншої тільки тому, що обирав їх за фізичними даними і не вимагав нічого більше? Чи його цікавив лише еротичний зв'язок і ніколи триваліші відносини? Чи він перебирає ініціативу з жінками? Чи він завжди покладається на свою фізичну привабливість? Яким коханцем він був?

Немов би відчувши збудженість її думки, Карл зауважив:

— Відчуваю, сьогодні ви чимось занепокоєні!

— Я? Аж ніяк.

— А таки так. Якісь проблеми з вашим чоловіком?

— Я неодружена.

— З тим, з ким ви живете?

— Я ні з ким не живу.

— З вашим хлопцем?

— Саме так. Маю проблему з хлопцем!

Чоловікові, який вважав її чарівною, вона не посміла зізнатися про свою нестерпну самотність і вирішила придумати собі нареченого: принаймні тут, у палаті 221, вона буде нормальною жінкою.

— І чим він завинив?

— Гм? Нічим… Нічим особливим… Просто думаю… думаю, чи він не намірився піти на сторону…

— Ви ревнуєте?

Стефані була спантеличена. Вона не тільки не звикла, щоб її про таке питали, а ще й усвідомила, що вона ревнує до Карла.

Вона мовчала. Він розсміявся.

— Значить, ревнуєте!

— А хто не ревнує?

— Я, хоча волію про це не говорити. Повернімося до вас. Як його звуть?

Стефані хотілося відповісти, але їй на думку спадали лише собачі імена, Рекс, Тітус, Медор, Томмі… В паніці вона зуміла вимовити:

— Ральф!

Звісно, це також собаче ім'я, так звали добермана, який їй зустрічався по дорозі, та вона сподівалася, що Карл не здогадається. Ральфом може називатись і чоловік, хіба ні?

— Ральф геть нерозумний, якщо хочете знати мою думку.

Уф, він проковтнув її брехню…

— Ви його не знаєте.

— Коли зустрічають таку розкішну жінку, як ви, наділену таким запахом, то перше, що роблять — переїздять із нею до нового помешкання. Ви ж кажете, що мешкаєте окремо.

— Не осуджуйте його! Можливо, це я проти…

— А ви проти?

— Ні.

— Значить, підтверджую: Ральф — ідіот. Він вас не заслуговує. Бути на віддалі від жінки з таким запахом…

Стефані запанікувала. Який запах? За двадцять п'ять років вона не уявляла, що виділяє якийсь запах… Вона рефлекторно піднесла руку до носа. Що за запах? Вона нічого не відчувала. Про що це він? Вона не купувала ні парфумів, ні туалетної води. Запах мила? Він хутко зникає… Прального порошку від одягу? Пом'якшувача? Ні, весь персонал лікарні отримував спецодяг з тієї самої пральні. Її запах? Її власний запах? Був він гарним чи кепським? Власне, що це за запах?

Вона помовчала не більше тридцяти секунд і промовила, ледь дихаючи:

— Чим же від мене чути? Потом?

— Які ви кумедні! Ні, я не знаю, як пахне ваш піт. Зрештою, так краще, бо це, напевно, божественно, і надто мене збуджувало б.

— Жартуєте?

— Я стверджую, що у вас п'янкий запах, і якщо Ральф вам ніколи цього не казав, то він безнадійний бовдур.

Повернувшись увечері до своєї квартири, Стефані провела низку дослідів.

Вона затягнула фіранки, роздяглась і, сівши на ліжко, почала до себе принюхуватись. Її ніздрі доторкнулись до всіх доступних частин тіла. Перш ніж піти в душ, вона спробувала повигинатись, потім знову заходилася нюхати. Нічогісінько.

І хоча власна голизна була їй ненависна, вона, так нічого на себе й не накинувши, вдалася до іншого методу: робила різкий поворот, намагаючись уловити свій запах у кільватері руху, відтак, ступивши три кроки, оберталась назад і квапливо, наче виконуючи балетні па, поверталася своїм слідом, чутливо ловлячи носом запах. Попри те, що їй нічого не вдалося вловити, вона отримала задоволення від руху, ось так — із неприкритими стегнами і грудьми.

Сідаючи вечеряти і трохи засоромлена врочистістю тарілки й прибора, одягла пеньюар; однак, у процесі насичення, розгорнула його поли, потім скинула, намагаючись украсти свій запах.

Нарешті, вона взялася досліджувати свою шафу, обнюхуючи білизну, яку вже одягала, порівнюючи її з тією, якої ще не одягала, знову повертаючись до попередньої… Вона щось таки вчувала, але це було практично ніщо, якась невловима, зникаюча субстанція, що одразу щезала, тільки-но їй здавалося, що вона її піймала.

Вона вирішила спати оголеною. Таким чином, прокинувшись, вона зможе відчути свій запах у простирадлах. Одначе, зайнята цілу годину тим, що, перевертаючись із боку на бік, мацала та обстежувала свої форми, дійшла, зрештою, висновку, що голизна її бентежить, одягла піжаму і провалилась у непам'ять.

Наступного дня вона мовчки зайшла в кімнату і, не промовивши ні звуку, підійшла до ліжка.

Минуло півхвилини, і він усміхнувся. А за хвилину прожебонів із ноткою тривоги:

— Стефані?

Їй хотілося б, аби гра тривала довше, але шприц покотився по металевій таці, виявивши її присутність.

— Так.

Він полегшено посміхнувся.

— Ви тут?

— Уже хвилину. Не хотіла вас будити.

— Я не спав. Тепер я розумію, чому невпинно про вас думаю.

Вони гомоніли, доки Стефані перевіряла стан хворого. Вона зважилася на ще один експеримент. Помітивши, що він усміхається, коли вона проходить за ним із витягнутими руками, підійшла ближче, ледь не торкаючись грудьми його обличчя. Перемога! Задоволення розлилося рисами його обличчя. Вона переконалася, що він не обманює: вона справді виділяє запах, який так чарує Карла.

Задля розваги вона почала торкатись його ще більше. В якийсь момент її волосся пестливо війнуло по його щоці. Що подумали б її колеги, побачивши, що вона нахиляється так низько? Неважливо! Вона тішилася спогляданням радості, що осявала цю дивовижну голову.

Під кінець, коли, підставивши своє декольте йому під ніздрі, вона повідомила, що піде опікуватись іншими пацієнтами, він промимрив, немов втрачаючи свідомість:

— Яке щастя, коли за тобою доглядає така жінка…

— Ви перебільшуєте, я аж ніяк не належу до дівчат, про яких мріють, мені до них далеко!

— Дівчина мрії — зовсім не та, якою дівчина мріє стати, а та, яку бачить хлопець.

У суботу й неділю вона була вихідна. Їй так бракувало Карла. Вона пережила різні стани. З одного боку, далі ходила оголеною по квартирі, намагаючись приручити ту незвідану доти характеристику: пахуче тіло. З іншого боку, вона багато плакала, бо відважна експедиція до китайської крамниці шовкового вишитого вбрання розбила її мрію та повернула до реальності: їй нічого не личило, вона була потворна й товста.

Тож аби уникнути чужих поглядів, вона зачинилась у своєму помешканні, харчувалася лише консервами і вела діалог тільки з телевізором. І чому чоловіки не такі рафіновані, як Карл? Чому це суспільство надалі віддає перевагу органу зору на шкоду іншим? В іншому світі, у світі нюху вона є чудовою. В іншому світі вона володіє здатністю чарувати. У певній кімнаті, що їй відома, вона є "такою вродливою жінкою". Вона чекала понеділка, як визволення.

"Ти бодай усвідомлюєш, що торочиш, бідолашна моя Стефані? Ти — ласий шматочок лише для сліпого паралітика! Це — повний крах!"

Тріумф заступало пригнічення.

Так і провела вона два дні, переходячи від нарікання до екстазу, від жалю до ентузіазму. Тож коли в неділю ввечері їй зателефонували з лікарні й попросили прийти завтра трохи раніше, вона одразу погодилась.

Рано-вранці працівники змінювали в кафетерії один одного за горнятком капучино, для одних — останнім, для інших — першим, денна зміна заступала нічну. Був якийсь момент непевності в сіро-блакитному, немов у застиглій тиші, міжчасів'ї у цих будівлях, потім відбувалася трансформація: якась часина, щоби ковтнути гіркий напій та обмінятися кількома словами, — і ось уже розвидніло, рипіння візочків, стукіт дверей, рипіння черевиків, ходіння туди-сюди на поверхах, гул пилососів на сходових клітках, на першому поверсі працівники прочиняють віконця приймальних покоїв. У коридорах панує інший ритм, хворі прокидаються, їм міряють температуру, роздають піґулки, чується дзенькіт горнят і тарілочок.

О сьомій тридцять бадьора, тріумфальна Стефані, наче свіжий вітер, влетіла в кімнату Карла.

— Доброго дня, — привіталася вона.

— Як? Ви вже на роботі, Стефані? — здивувався чоловік із перев'язаними очима.

— Так. Одна з моїх колег захворіла, знаю-знаю: те, що медсестра чи лікар мають проблеми зі здоров'ям, дивує. Тож я виконуватиму її обов'язки.

— А я свої: я гратиму хворого. Ця роль мені, схоже, пасує.

— Навіть дуже добре.

— На жаль…

— Маю на увазі, що ви ніколи не скаржитесь.

— А що це дало б?

Ранковий туман іще чіплявся за шибки.

Стефані записала температуру, замінила крапельницю, уточнила дещо в дозуванні та зробила укол. Потім висунула голову за двері й покликала санітарку.

— Мадам Ґомес, допоможіть мені впоратись із туалетом хворого!

За її спиною різко пролунало заперечення Карла:

— Ви не зможете це мені накинути!

— Ви про що?

— Про мій туалет!

Стефані підійшла до нього, нічого не розуміючи.

— Чому ж ні?

Його лице скривилось у гримасі, він покрутив головою праворуч-ліворуч, наче шукав допомоги.

— Мені… Мені ця думка не подобається!

— Не хвилюйтесь, я призвичаєна.

Оскільки до палати зайшла мадам Ґомес, він нічого не сказав. Вирішивши, що він заспокоївся, Стефані взяла рукавичку і пляшечку з рідким милом.

Відгорнувши ковдру, мадам Ґомес розкрила Карла, і Стефані заполонили емоції. Вона вважала його вродливим. Абсолютно вродливим. Ніщо в цьому тілі не було відразливим. Її хвилювало геть усе.

Хоча він лежав непорушно і був пораненим, хворим він не виглядав.

Вона відвела очі. І вперше подумала, що не має права дивитися на голизну чоловіка без його згоди; вона відступила, рухи мадам Ґомес, що роздягали Карла, ковдра, рвучко відкинута байдужою рукою, видались їй грубими.

З чого почати?

Хоча вона знала всі рухи напам'ять, бо виконувала їх сотні разів, присутність Карла викликала в неї острах. Вона ж бо торкатиметься його стегон, торсу, живота, плечей. Зазвичай вона мила пацієнта так, немов би протирала клейонку; з ним усе було інакше, він її хвилював. Якби не лікарня, вона ніколи не бачила б його голим. Навіть якщо він наділяє її чудесним запахом, він не вибрав би її в коханки, хіба не так?

Нітрохи не соромлячись, мадам Ґомес почала терти зі свого боку.

Стефані не хотілося, щоб її стриманість викликала підозри, тож узялась до роботи. Але, її жести були значно ніжнішими, чаруючими, звабливими.

"Що ти собі вигадуєш, бідна ідіотко? — подумала вона. — Він паралізований. Паралізований! Це означає, що він не відчуває твоєї руки. Щипнеш ти його чи попестиш, це матиме однаковий ефект, себто ніякий".

Підбадьорена таким міркуванням, вона зосередилася на окремих частинах тіла, перш ніж іти до кінця; втім, нерозважливо глянула на його обличчя й помітила, що він стискає зуби, його щелепи були зведені,

тілом пробігало тремтіння. Коли вона масувала йому шию, він ледве чутно прошепотів;

— Мені дуже прикро.

У цьому подиху вона відчула такий відчай, що відіслала мадам Ґомес на дзвінок із палати 209.

— Я закінчу, мадам Ґомес, усе гаразд.

Коли вони залишились удвох, вона нахилилася до нього й лагідно запитала:

— Вам прикро? Через що?

— Я дуже перепрошую, — повторив він, повернувши голову справа наліво.

Вона питала себе, що з ним трапилося, пробігла поглядом на його тілу і раптом зрозуміла, що його тривожило.

Його пеніс звівся вгору.

Стефані не могла не замилуватися цим міцним прутнем, обтягнутим тонкою шкірою, ерекція якого робила їй честь і який видавався водночас великим і ніжним: а тоді повернулася до свого обов'язку, струсила свої думки і зрозуміла, що має вгамувати тривогу Карла.

— Не переживайте. Ми звикли. Це автоматичний рефлекс.

— Ні!

— Так-так, не турбуйтеся, я знаю, що це таке.

Він гнівно заперечив:

— Ні, ви не знаєте, що це таке! Ні секунди! І не кажіть казна-чого: автоматичний рефлекс… Коли до мене торкаються нижче підборіддя, я нічого не відчуваю. Коли мною клопочеться ваша колега Антуанетта, я розслаблений, мені не треба стискати зуби. Чому? Тому що Антуанетта чи мадам Ґомес не мають такого запаху, як ви. Я намагався вас попередити…

— Ну… нічого страшного…

— Якщо це не страшно, то що тоді страшно? — вигукнув він надламаним голосом.

— Не соромтеся, це на мене не впливає, — збрехала вона.

— Це на вас не впливає? Дякую! Я остаточно впевнився, що тепер я — лише каліка!

Стефані помітила, що пов'язка на очах стала вологою від сліз. Їй захотілося пригорнути і втішити Карла, але вона не мала на це права. Якщо хтось побачить оголеного чоловіка в обіймах медсестри, та ще й у такому стані! Не кажучи вже про те, що коли вона огорне його своїм запахом, цей стан лише посилиться…

— Що ж такого я зробила, Господи? Що ж такого я зробила?

Карл змінився. Його тіло почало здригатися, з горла вирвався стогін. Стефані намірилася кликати на допомогу, аж тут запідозрила, що насправді відбувається.

— Ви… Ви смієтеся?

Він підтвердив, далі заливаючись сміхом.

Побачивши, що з кожним вибухом сміху пеніс зменшується, Стефані заспокоїлась і теж почала хихотіти.

Вона накрила тіло ковдрою й сіла коло нього, даючи змогу вгамувати сміх.

Коли він заспокоївся, Стефані запитала:

— Що вас так розвеселило?

— Те, що ви перелякано скрикнули: "Що ж такого я зробила, Господи?" тоді, як викликали в мене ерекцію. Уявляєте абсурдність ситуації?

Божевільний сміх не відпускав їх кілька хвилин.

— Тепер поговорімо серйозно. Жодних принижень. Ніякого туалету зі мною. Розумієте?

— Так, розумію.

Насправді Стефані не була певна, що розуміє; але збагнула одне: вона володіє силою, тією новою дивовижною силою, здатною викликати у чоловіка бажання. Про що це я? Саме в цього чоловіка, цього неймовірного, оточеного жінками чоловіка, чоловіка, за якого суперничають прекрасні коханки! Це робить вона, обійдена природою товстуля!

Решту дня вона уникала заходити до палати 221; їй здавалося, ніби колеги здогадуються, що сталося, бо вони якось дивно на неї поглядали. Сама того не бажаючи, вона відчувала, що змінилась, і не могла

втриматися, щоби не стати більш говіркою і збудженою, ніж зазвичай, і червоніла, либонь, із будь-якого приводу.

— Слово честі, Стефані, ти, напевно, закохалася? — запитала Марі-Терез, зі своєю веселою співучою манерою проминати "р" і пристрасно подовжувати голосні.

Відчувши, як її залила хвиля жару, Стефані не заперечила, усміхнулась і втекла до аптеки.

— А таки закохалася, — виснувала Марі-Терез, похитавши головою.

Проте, Марі-Терез помилялася: Стефані не закохалася, вона просто стала жінкою…

Того вечора вона роздяглася. І не уникаючи дзеркала, рішуче стала перед ним.

— Ти подобаєшся! Ти можеш подобатись!

Вона сказала це так, наче повідомляла своєму тілу гарну новину і навіть про винагороду.

— Це тіло збуджує чоловіка, — кинула вона своєму відображенню.

Але відображення мало не дуже переконливий вигляд.

— Так-так! — підтвердила вона. — Щойно тільки, сьогодні вранці…

І розповіла своєму відображенню, що сталося вранці, докладно описавши владу свого запаху…

Після розповіді одягла пеньюар, повечеряла й пірнула в ліжко, аби там мріяти і ще раз мріяти.

У вівторок, прийшовши на світанку до роздягальні, вона переговорила з мадам Ґомес, щоби в обмін на інші дрібні послуги та, — ні про що не здогадуючись, — сама зайнялась туалетом пацієнта з палати 221.

Коли Карла було помито, вона зайшла до його палати.

— Дякую, що не прийшли, — зітхнув він.

— Таке мені кажуть уперше!

— Дивно, правда? Є люди, перед якими байдуже, що ти виглядаєш непристойно, перед іншими — навпаки. Це, поза сумнівом, тому, що їм хочеться подобатись.

— Вам хочеться мені подобатися? — запитала вона здавленим голосом.

— Так, хочеться. Принаймні, хотілося б.

— Вам поталанило! Ви мені подобаєтеся.

Вона підійшла й торкнулась його вуст.

— Мені примарилось чи ви мене поцілували? — вигукнув він.

— Вам примарилось!

Вона весь день відчувала на вустах згадку про цей дотик. Невже ж це справді так гарно?

І хоча вона змушувала себе не нехтувати іншими хворими, все-таки більше часу вона проводила в палаті Карла, хіба що їй здавалося, ніби там час минав надто швидко. Щойно вона переступала поріг палати 221, вона долала невидимий бар'єр й опинялася в іншому світі.

Опівдні, коли Карл і Стефані розмовляли про всяку всячину, він замовк і змінив тему:

— Що ви носите поза лікарнею?

Одним порухом вона перекреслила реальність та безформний одяг, що чекав на неї в роздягальні або дома в шафах, і вирішила збрехати.

— Спідниці.

— Тим краще.

— Так, спідниці з блузочками. Шовковими, по можливості. Інколи спідницю з жакетом. Улітку — легкі сукні…

— Чудово. А взимку?

Стефані почервоніла, подумавши про перебільшення, до якого вона зараз вдасться.

— Я люблю носити шкіряне вбрання. Але не таку шкіру, як мотоциклісти, а шкіру вигадливу, гламурну, розкішну, ви ж розумієте?

— Обожнюю! Як прикро, що я не можу вас бачити.

— Тут ми працюємо у блузах і штанях. Це не дуже сексуально.

— Навіть на вас?

— Навіть на мені.

— Сумніваюсь. Зрештою, ви можете помститися поза лікарнею.

— Авжеж… Я вдаюся до помсти…

Вийшовши пополудні з лікарні, вона вирішила здійснити те, що вранці було обманом, і вирушила до великого універмагу на бульварі Османа.

Для цього вона сіла на метро, що траплялося нечасто, бо Стефані переміщалася пішки. Вона роками жила "позаду лікарні". Чужа в Парижі людина виразу "позаду лікарні" не зрозуміє, бо Сальпетрієр має два рівнозначні входи з обох бульварів; вони виходять на обидва бульвари, що пролягають вздовж лікарняної території: то як один може бути попереду, а інший позаду… Аби це збагнути, треба пізнати своєрідну геометрію Парижа, міста, збудованого в колі, в якому все-таки існує "попереду" і "позаду"… "Попереду" лежить те, що повернуто до середмістя, до Собору Паризької Богоматері; "позаду" — все, що дивиться на периферійний пояс. Оскільки Стефані мешкала в китайському кварталі, в готельці, що у високій вежі, неподалік від передмістя, значить, вона жила "позаду".

Спуститися донизу, втиснутися в переповнений поїзд, мліти там серед поту й гуркоту, вибратись у штовханині з вагона і влитися в натовп — все це для неї вже було пригодою. Помилившись неодноразово будівлею, бо кожну споруду торговельної ланки відведено тому чи тому продукту, геть схвильована, вона нарешті опинилась у відділі "Жіноча мода".

Долаючи несміліcть, вона звернулася по допомогу до продавчинь, і після кількох невдалих примірок знайшла чотири комплекти, які були схожі на те, що вона описала Карлу, і, на велике здивування, їй, либонь, личили…

У середу вранці Стефані увірвалася до роздягальні у шкіряному костюмі, колеги не пошкодували для неї компліментів. Розчервонівшись, вона надягла свою звичну блузу, але відчувала себе трішки інакшою і навмисно не застібнула двох верхніх ґудзиків.

У кабінеті старшої медсестри Стефані дізналася, що Карла Бауера, пацієнта з палати 221, повезуть в операційний блок, де проведуть операцію на очах.

Неймовірно радісний Карл чекав на неї в палаті.

— Уявляєте, Стефані? Нарешті, я бачитиму.

Стефані через силу проковтнула слину. Бачити — нехай, але бачити її! Це, звісно, буде катастрофа, кінець мрії, смерть їхніх відносин…

— Агов, Стефані, ви мене чуєте? Ви ще тут?

Вона спробувала надати радості своєму голосові.

— Звісно, чую. Я буду щаслива тим, що вам повернуть зір! Справді щасливою. Щасливою за вас.

А для себе додала: "але не за себе". Надалі вона намагалася приховати гіркоту і якнайкраще підтримати наївний ентузіазм Карла.

О четвертій пополудні вона пішла з роботи, якраз тоді, коли Карла під анестезією повезли до операційної.

У четвер після ночі переривчастого сну вона з важким серцем пішла на роботу.

Дощило.

Вранці Париж шумно виходить із нічного заціпеніння. Вулиці належать гігантам, які вдень ховаються, — вантажівкам, служницям зі сміттєвими баками. Дорогою всі ці машини оббризкували її водою.

Сонце світило не яскравіше за місяць. Йдучи під вібруючими мостами повітряної лінії метро, вона не ризикувала змокнути, але постійно бурмотіла: "Яка різниця? Прийду я сухою чи мокрою, він буде ошелешений! Навіщо остерігатися?" Не підводячи очей від блискучого тротуару, вона думала, що тепер їй доведеться повернутись у своє невдячне тіло, тіло, яке нікому не подобається. Її врода — як палаюча солома! Сніданок на траві! Канікули її потворності виявляться короткими…

Водночас вона картала себе за цей смуток. Яка егоїстка! Замість того, щоб думати про нього та його щастя, вона думає лише про себе. Нікчемна закохана, бридка жінка й кепська медсестра — вона, цілком певно, накопичувала помилки. Втім, вона сама є помилкою.

В'яла і стомлена, з опущеними плечима, вона штовхнула двері лікарні, занепавши духом і гадаючи, що це назавжди.

Темнуватий коридор, що вів до палати 221, ніколи не видавався їй таким довгим.

Струмені дощу назовні косо били по шибках.

Переступивши поріг, вона відразу побачила, що на очах Карла досі є пов'язка. Коли вона підійшла, він здригнувся.

— Стефані?

— Так. Як ви почуваєтесь?

— Операція, гадаю, була невдалою.

Кров шугнула їй до голови. Вона почувалася щасливою, він її не побачить, ніколи! Тепер, якщо він захоче, вона готова присвятити йому все життя. І охоче погодиться стати особистою медсестрою цього чоловіка, аби лишень час від часу із глибин своєї сліпоти він казав про її вроду.

У наступні години вона проявила нечувану енергію, прагнучи піднести його моральний стан, то була енергія жінки, яка після невдачі знову запалала надією.

Минуло більше тижня, її незмінно позитивний настрій був для нього великою підтримкою.

Одного дня — це була середа — він зітхнув:

— Знаєте, що тут мене пригнічує найбільше? Те, що не чути стукоту жіночих підборів.

— Такий порядок.

— Ваш порядок не дає мені змоги одужати. Я не оговтаюся під шурхіт пантофель і дерев'яних підошов. Мені потрібно, щоб до мене ставилися не лише як до людини, а ще як до чоловіка.

Вона відразу злякалася того, про що він у неї попросить, бо знала, що погодиться.

— Стефані, будь ласка, чи не могли б ви забути про правила і прийти задля мене, лише задля мене, бодай на кілька хвилин у своїх жіночих, а не робочих туфельках?

— Але ж… але…

— Вас через це звільнять?

— Ні…

— Благаю: зробіть мені таку приємність.

— Я подумаю.

Стефані справді довелося задуматись, особливо про взуття, яке вона могла б узути. Якщо вона прийде у своїх звичних тенісних туфлях, Карла це не задовольнить.

Під час перерви вона розпитала найелегантніших зі своїх колег, які назвали їй кілька крамниць.

Оскільки медсестри були в основному з Мартініки, то одразу після роботи вона пірнула під землю, сіла в метро і вийшла на півночі Парижа, на Барбес, в африканському кварталі столиці, де вітрини заставлено вузенькими вигадливими туфельками за помірну ціну.

Їй довелося трохи поблукати, бо деякі крамниці вельми зухвало зверталися тільки до повій, настільки провокативними, агресивними, визивними за формами й палахкими матеріалами було в них убрання.

Як їй і радили, вона зайшла у "Великий паризький шик", крамницю, яка своїм неоновим освітленням, стосами коробок, пошарпаними, обтягнутими витертою тканиною банкетками на полатаному лінолеумі, аж ніяк не заслуговувала на таку назву.

Сповнена рішучості купити, вона все-таки боялася міряти туфельки на підборах так само, як стажуватись у ландських пастухів. Утім, за допомоги продавчині, зуміла підібрати висоту підборів, на яких могла встояти, і вирішила, що має придбати дві пари.

— Що скажете про цю пару?

Стефані пройшлась у запропонованій парі.

— Ні, вони не сподобаються моєму чоловікові.

— Він не любить лакованого взуття?

— Він сліпий. Ні, я мала на увазі звук… вони стукають так, як взуття під час першого причастя… Мені потрібен сексуальний звук.

Задоволена продавчиня принесла моделі вишуканих форм.

— Чудово, — погодилася Стефані, ошелешено зауваживши узгодженість між звуком і виглядом. Тепер залишилося вибрати лише колір.

— З кольором простіше, адже ви вибираєте лише для себе.

Збуджена цим зауваженням, Стефані обрала одну модель і купила її у двох кольорах — чорному і червоному. У глибині душі вона була збентежена покупкою взуття кармінного кольору, бо сумнівалася, чи його носитиме, але того дня завдяки Карлу дозволила собі це задоволення маленької дівчинки, яка мріяла поцупити в матусі її еротичне вбрання.

У четвер вона поклала свої покупки до старої спортивної сумки і пішла на роботу.

О десятій десять, вибравши момент, коли поява когось із лікарів була малоймовірною, вона повідомила Карлові на вухо:

— Я принесла свої туфельки.

Вона зачинила двері, поставила свої капці біля порогу так, щоби хутко в них ускочити, якщо їх потурбують, потім узула чорні туфельки.

— Вперед, за роботу!

І почала поратися довкола ліжка. Її підбори енергійно стукали по підлозі, тремтіли, коли вона зупинялась, і знову делікатно починали ковзати.

Рот Карла був усміхненим до самих вух.

— Яке щастя, — прошепотів він.

Раптом Стефані захотілося спробувати коралову пару.

— Зачекайте, я принесла ще одні. Вони не дуже відрізняються, але…

Трохи збуджена, вона взула — на цей раз для себе — іншу пару зі шкіри ягнятка яскраво-червоного кольору і, з цікавістю чекаючи на реакцію, знову взялась за роботу.

Раптом Карл запитав:

— У них трохи вужчі ремінці?

— Ні.

— Нога менш закрита? Пальці більш відкриті?

— Ні.

— Це зміїна шкіра?

— Ні.

— Тоді якого ж вони кольору? Часом не червоні?

Приголомшена, Стефані підтвердила його здогад. Під час автомобільної аварії було пошкоджено не лише оптичні нерви Карла, у нього на очах була товста пов'язка. Як же…

Майже налякавшись, Стефані кинулася до дверей, поставила туфельки, взула службове взуття і сховала нові пари у сумку.

— Дякую, — прошепотів Карл, — ви мене дуже потішили.

— Як ви здогадались?

— Різниці між ними я не бачив, але відчував вас, ви були зовсім інакшою в цьому взутті, ви рухалися не так, як досі, ваші стегна колихались. Б'юсь об заклад, що це саме та пара, яку ви вибрали, щоб сподобатися Ральфові. Я не помиляюсь?

— Ммм…

— А ще я обожнюю ваш голос, запашний, співучий, гарного тембру. Дивно, такий повний голос є радше надбанням чорношкірої жінки! Але ж це не так?

— Ні. Хоча й маю спільні риси зі своїми колегами з Мартініки.

— Я також це відчуваю. Міцні широкі стегна, шкіра тісно облягає божественні форми. Я не помилився?

— Як ви знаєте?

— З вашого погойдування в туфельках, а ще з голосу. У худих жінок рідко буває гарний голос. Виглядає на те, що голос потребує шкатулки з плоті, щоб бути повнокровним. Немовби потрібен широкий таз, щоб голос міг добре обіпертися, стати багатим і гармонійним. Хіба не кажуть, що голос буває соковитим? Якщо голос саме такий, то й жінка також. Яке щастя!

— Ви вірите в те, що кажете?

— Ще й як! Голос живиться плоттю й резонансом. Якщо немає ні плоті, ні простору, де можна резонувати, голос залишається сухим. Так, як сама жінка. Хіба ні?

— Побачивши недавно ваших коханок, я подумала, що ви захоплюєтеся тільки худорлявими.

— Збіг обставин: моє ремесло фотографа спонукає мене спілкуватися з манекенницями, щоб робити модні знімки. Але я настільки люблю жінок, що люблю те, що є худого в худорлявих, і те, що є пишним, у повненьких.

У п'ятницю у Стефані починався вихідний, це захопило її зненацька. Як же прожити ці три дні без нього?

І вона вирішила здійснити деякі вчинки задля нього: присвятила кілька годин свого часу Інститутові естетики, побувала в перукаря, зуміла вирвати запис до манікюрниці, а повернувшись до свого готельного номеру, відкрила шафу для доскіпливого огляду свого гардеробу.

"Що йому сподобалося б? Що йому не сподобалося б? Розкладу на два стоси".

Вона примусила себе не шахраювати, спорожнила полиці і в суботу поставила чимало пакунків перед будівлею Червоного Хреста.

У неділю вона вирішила знову поїхати в район Барбес, щоб заповнити свої спорожнілі полиці й поміркувати над тим, що Карл висловив про кругленьких жіночок. Якщо він їх цінує, вона також має до цього прийти. І, влаштувавшись у кав'ярні на терасі, почала спостерігати за перехожими.

Який контраст між Барбес і Чайнатауном! Яка відстань від її кварталу! Із переходом від азійських вуличок до вуличок африканських змінилося геть усе, не лише запахи — зелені й жовті запахи Чайнатауна, суміші трав і коренів, заступили яскраво-червоні, пряні, викличні пахощі району Барбес, підсмаженого ягняти чи сосисок мергез на грилі, звичаї спільноти — багатолюдні тротуари на Барбес і порожні вулиці в Чайнатауні, а й жінки… Жінки відрізнялися зростом, поставою, одягом і, власне, самим поняттям жіночності. На Барбес жінки підкреслювали свої форми лайкрою чи побільшували їх розкішними бубу,[1] широкими, барвистими, тоді як жінки Чайнатауна ховали себе під безформними піджаками, маскуючи прямою строгою застібкою будь-який натяк на груди, а під прямими штанями — стегна й ноги.

Величні, наче королеви, африканки в широченних сукнях чи вузьких легінсах погойдувалися, йдучи, під палкими поглядами чоловіків. У них ні на мить не виникало сумніву у власній звабливості. Вони не сприймали як насмішку свист чи підморгування. І ступали сміливо, з апломбом, виклично, настільки переконані в невідпорності свого шарму, що виявлялися переможницями. Як і всі чоловіки довкола, Стефані вважала їх розкішними.

Вона подумала, що, якби цієї миті її матір була поруч, Леа зітхнула б так, наче їй накинули парад танків, відвідини закладу для калік чи балет дельфінів. Стефані зрозуміла, що вона нехтувала собою через свою надто нарцисичну матір, яка вважала себе еталоном краси. До того ж, відділившись від Леа, вона переїхала до китайського кварталу,

де опинилася серед чарівних, але дрібненьких моделей, що далі підживлювало її комплекс.

Повз неї пройшла руда, худа, анемічна жінка, так схожа на Леа. Стефані вибухнула сміхом: бабка серед байбаків, інакше не скажеш! Тут, серед цих гігантів, худорлявість виглядала худорбою, а плаский живіт виразно нагадував кістку.

Молода жінка усвідомила глибоку відносність сприйняття і, проливши бальзам на свої рани, наспівуючи, повернулася додому. Крокуючи проспектом Шуазі, між супермаркетом "Танґ" і "Будинком лакованої качки", вона раптом подумала, що завдяки своєму зросту і сяянню вона просто чудова.

Ставши перед великим дзеркалом, вона оглядала цю нову жінку. Її відбиток змінився зовсім незначно — одяг, зачіска, постава, але внутрішнє сяйво й довіра робили її інакшою — вродливою, повнокровною, тілистою дівчиною з розкішними персами. Вона подякувала Карлові й з нетерпінням почала чекати завтрашнього дня.

Коли в понеділок вона переступила поріг палати 221, присутність там лікарів її роздратувала — вона стрималася, щоб їх не вигнати, як раніше позбулася коханки, щоб Карл залишився для неї однієї, а тоді стривожилась: присутні виглядали дуже серйозними. Стефані прослизнула в кімнату, обіперлась на стіну позаду інтернів, прибравши скромного, як і личить медсестрі, вигляду.

З паперовою маскою під підборіддям і вкритими густим волоссям руками, професор Бельфор виглядав занепокоєним. Тихо перемовившись зі своїми асистентами, він повів усю групу до зали засідань для обговорення, бо, як більшість світил Сальпетрієр, почувався вільніше з хворобами, ніж із хворими.

Стефані пішла разом із групою. Там, мірою того, як аналізи проясняли ситуацію, перелякана Стефані дізналася про серйозність того, що трапилося з Карлом. По кількох тижнях прогноз лікарів щодо його життя залишався стриманим, так само, якщо не більше, як тоді, коли його привезла машина швидкої допомоги. Всі надії покладалися на операції, що їх професор Бельфор збирався незабаром зробити.

Окрім болю, Стефані відчула сором. У палаті 221, куди вона летіла щодня, щоб там пережити найчудовіші моменти свого існування, Карл переживав свої найгірші, можливо, останні, миті. Лежачи непорушно на ліжку, з тілом, під'єднаним до гумових рурок і флаконів із рідинами, самотній у невеличкій кімнаті, покинутий на милість інтернів і студентів медицини, які аналізували й коментували, він нічогісінько не мав, нічого не робив, більше не жив, а виживав завдяки технічній підтримці. Вона розгнівалася на себе через свій егоїзм, назвала себе чудовиськом, такою ж несерйозною, нікчемною й кокетливою, як і Карлові коханки.

Того дня, щоби себе покарати, вона несподівано втрималася від відвідин його палати і зробила так, що його доглянули без неї.

У вівторок, прийшовши до Карла, вона побачила, що він дуже ослаб. Він справді спить? Вона підійшла ближче, нахилилася над його обличчям, його ніздрі не відреагували. Тоді прошепотіла:

— Карле, це я, Стефані.

— О, нарешті…

Його голос ішов десь глибоко з тіла і тремтів від почуттів. Він, здавалося, був засмучений.

— Чотири дні без вас — це неймовірно довго.

І хоча й сліпий, повернув голову до неї.

— Я постійно про вас думав. Я вас чекав.

— Щодня?

— Щогодини.

Він казав серйозно, не обманюючи. Вона розплакалась.

— Пробачте. Я більше не піду.

— Дякую.

Вона знала, що цей абсурдний діалог не має нічого професійного: вона не повинна давати таких обіцянок, пацієнт не має права їх вимагати. Проте, ця дивна обставина давала змогу оцінити приязнь, яка їх єднала. Якщо не можна було сказати, що вони кохають один одного, то, принаймні, можна було припустити, що вони один одного потребують.

— Зробіть мені приємність, Стефані.

— Авжеж, Карле, чого ви хочете?

— Візьміть дзеркало та опишіть мені свої очі.

"Яка невдала ідея, пожалкувала вона, у мене лише банальні карі очі". Шкода, що він не попросив зробити це в її мами, яка так пишалася своїми блакитними очима.

Стефані принесла кругле дзеркало з побільшувальним ефектом, вмостилася на краєчку ліжка і подивилася на свій відбиток.

— Очне яблуко дуже біле.

— Як яєчний білок?

— Як білизна емалі, що виглядає глибокою, щільною, як сметана, загусла після перебування в печі.

— Дуже добре. Далі…

— Чорна облямівка, заторкнута невеличким завитком, обрамляє райдужну оболонку та увиразнює відтінки кольору.

— О… розкажіть.

— Там є коричневий, брунатний, бежевий, рудуватий, червоний, інколи з'являються спалахи зеленого. Там набагато більше барв, ніж видається.

— У деталях зачаївся Бог. А зіниця?

— Дуже чорна, дуже чутлива. Вона округлюється, скорочується, застигає, потім розширюється. Дуже балакуча ця зіниця, дуже виразна.

— Дивовижно… Ваші повіки тепер.

Гра тривала далі. Брови, вії, розміщення волосся на голові, мочки вух… Керована поглядом цього сліпого Стефані відкрила нескінченні нюанси видимого світу, непідозрювані багатства свого тіла.

У роздягальні, перед тим як піти, вона помітила перед своєю шафкою букет рожевих і бузкових півоній, обрамлений елеґантними зеленими гілками, менш яскравими, ніж світло-зелені. Вона підняла його, щоб віддати на рецепції, ні на мить не уявляючи, що він призначений для неї, аж тут із нього випала картка, на якій

каліграфічними літерами було написано: "для Стефані, найчудовішої з медсестер".

Від кого цей знак шани? Вона марно оглядала шовковий папір обгортки, доторкнулася до квітів, оглянула стебла, але не знайшла жодного підпису чи якоїсь підказки.

Прийшовши додому, вона поставила дарунок навпроти свого ліжка, щоб їх споглядати, певна, що вони від Карла.

Наступного дня новий букет — так само з півоній, але жовтих і червоних, — чекав на неї перед її шафкою. Такий самий текст на картці. Та сама стриманість відправника.

Вона одразу піднялась у палату 221 і під час розмови з Карлом намагалася вивідати, чи він справді є тим щедрим постачальником. Оскільки їй не пощастило вловити якогось знаку, вона несподівано запитала:

— Чи це вам я маю подякувати за букет квітів учора й сьогодні?

— Мені прикро, що я про це не подумав. Ні, це не я.

— Присягаєте?

— На свій великий сором, так.

— Тоді хто ж?

— Як? Ви не підозрюєте, хто до вас залицяється?

— Не маю уяви.

— Жінки безумні! Щоб відкрити їм на нас очі, потрібно стільки часу… На щастя для чоловіків, природа придумала квіти…

Стефані надулася, відчуваючи радше прикрість, ніж зачарування, тим паче, що дарунки не припинялися: біля її шафки щодня з'являлася нова квіткова композиція.

Відповідно Стефані довелося розплющити очі на чоловіків, які оточували її в лікарні Сальпетрієр, і зачудовано констатувати, що тих, хто до неї усміхається, чимало.

Спершу вона відчувала себе наляканою. Як! Виходить, довкола неї стільки спокусників, стільки самців, що дивляться на неї як на жінку? Чи це вона не помічала їх раніше? Чи це вони помітили її тільки після пригоди з Карлом? Шокована, майже травмована, вона вагалась, якої поведінки їй дотримуватися: попередньої — ходити з опущеною головою, уникати зустрічних поглядів, стримувати посмішку — чи нової, щирої, невимушеної, яка найменше її пересування перетворювала на роман, даючи поштовх сотні візуальних контактів, пропонуючи десяток можливостей зупинитись.

У такий спосіб з групи санітарів-носильників вона вирізнила обличчя Рафаеля. Складно визначити, що її одразу вразило: палкі очі юнака чи прикріплена на халаті півонія. Стефані здригнулась і збагнула: цей знак показує, що перед нею — її анонімний залицяльник.

Призупинившись, вона закліпала очима, розкрила рот, спробувала знайти якісь слова, що не йшли на думку, потім засумнівалась, подумала, що помилилась, тоді прискорила ходу і втекла.

Утім, вона знову наразилася на Рафаеля в товаристві його колег, коли вони зустрічалися поглядами, її щоразу заливала хвиля жару.

Що робити? Як себе вести? Стефані не знала, як діяти, тим паче, що нічого не чекала від хлопця. Він завдавав їй клопоту. Чи ж може вона підійти до нього і сказати: "Дякую, а тепер годі"?

Марі-Терез підсунула їй свою думку, коли вони йшли в їдальню.

— Я певна, що Рафаель, санітар, їсть тебе очима, Стефані.

— Он як? Він нічогенький…

— Жартуєш? Він — найгарніший хлопець у лікарні. У нього вії єгипетської принцеси. Дівчата від нього божеволіють. Усі позеленіють, якщо ти його підчепиш.

— Я? Чому я?

— А квіти! Всім про це відомо, дівчинко. Він геть ошалів від тебе.

— Тобі не здається, що він замолодий?

— Замолодий для кого? Йому стільки, скільки тобі.

Марі-Терез мала рацію. Відкривши свою звабливість для Карла, сорокачотирирічного чоловіка, Стефані спонтанно зарахувала себе до старших, віднесла до категорії сорокарічних і вирішила, що відповісти на залицяння молодика не зовсім пристойно і надто сміливо.

Цей тиждень виявився неспокійним. Стефані проводила не дуже багато часу з Карлом, який після нової операції стомлювався дуже швидко, тим паче, що побачивши випадково, як він веде себе з іншими медсестрами, вона збагнула, що з нею він себе виснажує, намагаючись бути дотепним, проникливим, бентежним, що йому коштувало

неймовірно тяжких зусиль. До того ж, вона боялася зайвий раз виходити в коридор, щоб не наразитися на Рафаеля.

У наступні суботу й неділю, хоча вона не повинна була працювати, Стефані пішла до лікарні. Вона одяглась якнайкраще, переконана, що Карл це поцінує, й обновила навіть недавно придбану мереживну білизну. Проте, помітивши в холі кількох колишніх коханок, повернулася й перемінила свою блузку з індійського шовку та спідницю з джерсі на робочу блузу й штани, і вже тоді як медсестра піднялася на поверх.

Своїм ошелешеним колегам вона пояснила, що має додаткові години в офтальмології у будівлі навпроти, потім скористалась їхньою неуважністю і зайшла до палати 221. Остання коханка якраз пішла, і Карл присвятив їй якусь часину.

— Ви помітили? Кількість моїх відвідувачок щотижня скорочується. Вони цінували мене лише тоді, коли я був у доброму здоров'ї, сильним, дотепним і для них престижним.

— Ви за це на них гніваєтесь?

— Ні. Вони, цілком певно, сподобались мені тому, що були саме такими: ненаситними, з неймовірним бажанням спокушати, завойовувати, жити.

— Скільки ж їх було сьогодні?

— Дві. Наступного тижня прийде тільки одна. Ненавидячи одна одну, вони, зрештою, домовилися й організували своєрідну естафету, щоби, приходячи якнайрідше, знати, в якому я стані. Кумедно, правда? По суті, їм нетерпеливиться мене оплакати, вони кваплятьсяся, на моєму погребі вони будуть неймовірними. І щирими. Так-так, справді щирими.

— Не кажіть такого, ви одужаєте. Ми боротимемося разом, щоби поставити вас на ноги.

— Мої коханки в це не вірять…

— Мені навіть не хочеться з них насміхатися. Закохатись у вас зовсім нескладно: ви такий вродливий.

— Чоловікові краса абсолютно не потрібна. Його спокусливим робить не те, що він вродливий, а те, що він може переконати жінку в тому, що вона вродлива поруч із ним.

— Кажіть, кажіть!

— Не потрібна, запевняю вас. Фізична досконалість — річ обтяжлива, яка інколи навіть перешкоджає.

— Годі вам!

— Гаразд, скажіть-но: що викликає у вас той факт, що ви визнаєте мене декоративним? Довіру чи недовіру?

— Це викликає в мене бажання.

— Дякую. Тепер відверто: довіру чи недовіру?

— Недовіру.

— От бачите! Перша причина недовіри: виникає підозра, що вродливий чоловік — нещирий. Друга причина: вродливий чоловік викликає ревнощі. Я знав лише ревнивих жінок.

— Чи вони помилялись?

— За першої сцени ревнощів — так. Потім ні. Оскільки їхні підозри передували моїм діям, я відчував спонуку підтвердити слушність отих підозр.

Вони розсміялись і розслабились.

— Зараз я поясню вам, Стефані, чому ніколи не варто ревнувати. Якщо ви створюєте з кимсь унікальні взаємини, вони більше ніколи не повторяться. От, скажімо, зараз: чи вважаєте ви, що нашу бесіду я міг би повторити з іншою жінкою?

— Ні.

— Таким чином, Стефані, ви маєте вважати, що зі мною у вас немає суперниці.

Вона усміхнулась і, майже торкаючись його вуст своїми, прошепотіла:

— Ні, є.

Він затремтів.

— Хто?

— Смерть. Саме вона може колись забрати в мене те, що я відчуваю з вами.

— Значить, ви ненавидите смерть?

— А чому тоді я медсестра? Чому, на вашу думку, я так гарно доглядаю за вами? Я допоможу вам одужати.

Якийсь час вони помовчали, перебуваючи поруч один з одним. Потім Стефані легко поцілувала його і зникла.

Вранці в понеділок у роздягальні її чекав не букет, а Рафаель.

Схвильований, з палаючими від власної сміливості очима людей соромливих, він негнучкою рукою простягнув їй букет троянд.

— Доброго дня, мене звуть Рафаель.

— Я знаю.

— Це я… останнім часом… ну… ви зрозуміли…

— Так, теж знаю.

Вона запропонувала йому сісти на лаві, що стояла збоку довгого умивальника.

Санітар прошепотів, немов в екстазі:

— Ти така вродлива.

Слухаючи його, Стефані усвідомила, що вона більше не в світі сліпих, це звучало з уст видющого, видющого, в якого широко розплющені очі.

— Рафаелю, я не вільна.

Обличчя юнака перекосилося від болю.

— Це неможливо, — прошепотів він.

— Я справді не вільна.

— І вийдеш заміж?

Приголомшена конкретністю цього запитання, Стефані відповіла безбарвним голосом:

— Можливо. Про це не йшлося. Я… я його люблю. Це… це немов хвороба.

Стефані ледве не зізналася, що Карл хворий, але з обережності в останній момент стрималася, щоб санітар ні про що не здогадався. Вона продовжила:

— Я просто ним хвора. Не знаю, коли одужаю, і навіть чи взагалі одужаю.

Він замислився. Потім пошукав її погляду.

— Стефані, я не сумніваюся, що я не єдиний, хто за тобою бігає, не сумніваюся, що в мене є суперники, не сумніваюся, що в світі є повно чоловіків, які хотіли б жити з тобою. Проте, цими квітами я хотів запитати, чи в мене є шанс, бодай невеличкий.

Стефані подумала про стримані прогнози лікарів, про тривогу, яку вона відчувала щоранку, заходячи в кімнату до слабіючого Карла… Вести розмову далі вона не могла й розридалась.

Збитий з пантелику Рафаель крутився на місці, белькотав ім'я Стефані, намагаючись щось придумати, щоби спинити цей потік сліз. Він незграбно обняв її за плечі й пригорнув до грудей. Тоді як вона заливала його слізьми, він усміхався, бо вперше відчув запах Стефані і від нього п'янів. Пригорнувшись до його грудей, Стефані відчула, що тоді як санітари зазвичай пахнуть димом викурених цигарок, у цього хлопця були неймовірно гладенька шкіра і п'янкі пахощі лісового горіха. Вона розгублено випросталась. Намагаючись опанувати себе, згадала про

операції, про які казав професор Бельфор, уявила, як вона допомагає Карлу підвестися і зробити перші кроки… Вона труснула головою, глянула своєму залицяльникові просто в очі:

— Забудь мене.

— Я тобі не подобаюсь?

— Ніколи, чуєш, Рафаелю, ніколи!

Переступаючи поріг палати 221, вона розстібнула блузку зверху й побачила Карла ще більш блідого та виснаженого. Він, як зазвичай, нічим не виказував своєї недуги. Просунувши швидким жестом чисте судно під ковдру, вона ледве впізнала його ноги, настільки стегна та ікри схудли. Хай би швидше професор Бельфор починав важливі операції…

— Чого це, Стефані, ви більше не розповідаєте про Ральфа…

— З ним покінчено.

— Тим краще, бо він кретин. І хто ж ваш новий друг?

Стефані хотілося закричати: "Ви, дурнику, я люблю тільки вас, жоден чоловік не має стільки значення, як ви", але вона знала, що це не впишеться в їхні відносини, що він уважає її незалежною, квітучою та щасливою жінкою. Тож відповіла:

— Рафаель.

— Як тому Рафаелю пощастило! Чи він це усвідомлює?

Стефані пригадала сцену, яку нещодавно пережила, і промовила:

— Так. Усвідомлює.

Карл сприйняв інформацію та належно її оцінив.

— Тим краще. А тепер ви дещо мені пообіцяєте, Стефані… не відмовите?

— Ні.

— Нахиліться до мене, таке прохання я здатен лише прошепотіти на вухо, завдяки цьому зможу більше насолодитися вашим запахом.

Стефані притулила вухо до гарно окреслених Карлових вуст і уважно вислухала його шепіт. Щойно він закінчив, вона запротестувала:

— Ні! Я не хочу! Не кажіть такого!

Він наполягав. Вона знову притулила вухо до його вуст, а тоді, заливаючись сльозами, погодилась.

Група медиків узялася за вирішальну операцію. Кружляючи по колу в передопераційній, Стефані, яка не була віруючою, благала небо про її щасливе завершення. Професор Бельфор вийшов з операційної, потираючи руки, він не виглядав незадоволеним. Стефані вхопилася за цю деталь, щоби повірити в успіх.

Потім, упродовж чотирьох днів, стан Карла погіршився. Вночі він упав у кому, вранці п'ятого дня лікарі засумнівалися, що зможуть його врятувати. Стиснувши зуби, Стефані приховувала своє сум'яття і разом із колегами боролася за те, щоби відігнати смерть, яка кружляла довкола палати 221.

Під вечір їй довелося піти у віддалену поліклініку в глибині парку.

Небо було по-весняному яскраво-блакитним та безхмарним. Свіже повітря виповнило їй груди. Птахи щебетали так, наче сповіщали радісну новину одні одним.

Годинник пробив півгодини.

Стефані піймала себе на тому, що надіється; вона прискорила кроки, аби хутчіше опинитися в реанімації.

Штовхнувши двері тамбура, вона інтуїтивно відчула, що там щось трапилось.

У кінці коридору, стукаючи половинками дверей, клопотались її колеги.

Вона побігла й переступила поріг.

Карл щойно помер.

Вона зіперлася спиною на стіну, потім повільно сповзла на підлогу. Розставивши ноги, без жодного слова і крику, вона сиділа там і плакала.

Колеги несхвально дивилися на неї: професіонал ніколи не повинен піддаватися почуттям, інакше він не зможе працювати.

Приголомшена, вона пригадала слова, що їх Карл прошепотів їй на вухо: обіцянка!

Вона зірвалася на рівні ноги, витерла очі, швидко пробігла коридором, спустилася на перший поверх, у відділення невідкладної допомоги, і підійшла до Рафаеля, який палив цигарку в товаристві санітарів.

— Ти закінчив роботу?

— За десять хвилин.

— Значить, ми підемо разом. Ходімо до тебе.

Він був ошелешений і трохи завагався.

Вона неправильно зрозуміла його вагання і наполегливо уточнила:

— Зараз або ніколи!

— Значить, зараз, — вигукнув Рафаель, відкинувши вбік цигарку.

Він узяв її за руку й повів до роздягальні. По дорозі вона відчула потребу пояснити:

— Розумієш, я прийшла до тебе… тому що… тому що…

— Я зрозумів. Ти одужала?

— Так. Одужала.

За годину після смерті Карла вірна своїй обіцянці Стефані віддавалася Рафаелю. Вона кохалася пристрасно й нестримно. Рафаель ні на мить не запідозрив, що вона невинна. Але, лежачи в обіймах юнака, вона, хоч і відкрилася Рафаелю, слова "Я кохаю тебе" адресувала Карлові.